

Шүлэглэмэл зохёолнууд

Түлэб	Жанрнууд	Зорилго	Ажабайдалай зураглал
Шүлэглэмэл зохёол	Шүлэг Поэмэ	Авторай болон лирическэ геройн Һанал бодол, мэдэрэл, сэдхэлэй байдал харуулха.	Лирическэ геройн Һанал бодол, сэдхэлэй байдал, мэдэрэл зураглан харуулна.

Лирикэ – уянга

Лирическэ шүлэг – уянгата шүлэг

Лирическэ герой – уянгата герой = автор

Ном/гон / нойр/соо / ха/да/яа 7 үе
 Нэлэн/хы / сай/гаа / та/ла/яа 7 үе
 Манажа хаража хононон 7 үе
 Малагар нара харуулхан 7 үе

э н э р и т м

Толгой холболго – аллитераци

НОМГОН

А А А А

НЭЛЭНХЫ

А Б Б А

Манажа

А А Б Б

малажа

А Б А Б

Уран арганууд

```
graph TD; A[Уран арганууд] --- B[олицетворени]; A --- C[зэргэсүүлгэ]; A --- D[метафора]; A --- E[эпитет];
```

олицетворени

зэргэсүүлгэ

метафора

эпитет

Шүлэгэй анализ

- Авторай ба зохёолой нэрэ хэлэхэ.
- Уран гоёор уншаха.
- Шүлэгэй сэдэб элирүүлхэ.
- Гол бодол, идей элирүүлхэ.
- Гол дүрэнүүдыеень элирүүлхэ.
- Гол удха даанан үгэнүүдые олохо.
- Шүлэгэй ритм, толгой холболго харуулха.
- Шүлэг соохи уран аргуудые олохо.

Ч. Цыдендамбаев «Ургыхан»

- Шүлэгэй дүрэ (образ) – ургы сэсэг, ургыхан
- Шүлэгэй гол бодол, идей – хабар ерэбэ
- Толгой холболго – АБББ, АААА, ААББ
- Уран аргууд
 - А) зэргэсүүлгэ – шэгшын шэнээн
 - Б) олицетворени – гайхан, харан жаргана, ьаргана, шургана, далтиран, айжа ьүрдэнэ
 - В) эпитет – бишыхан, сэл хүхэ, галтай шарахан
 - Г) метафора – нюдөөрөө, даха

- Энэ шүлэг 3 бадагтай.
- Сэдэб: Буряад орон, Эхэ орон
- Гол бодол, идей: Поэт шүлэг соогоо Эхэ ороноо магтана, найхашаана
- Ритм: Мүр бүхэн 7 үеһөө бүридэнэ (7,7,7,7)
- Рифмэ: *ууламнай – нүхэднай, малгайтай – зугаатай, далаймнай – инагууднай* г.м.
- Толгой холболго: АААА (*Саяан, Сагаан, Сасуу, Сэсэн*)
- Уран арганууд:

Шүлэгэй уран арганууд:

Саяан үндэр ууламнай

Сагаан **мүнгэн малгайтай**

Эндэ: **малгай** – хадын орой (метафора)

Мүнгэн – саһатай, саһан (эпитет)

Байгал үргэн далаймнай
Бардам, һонор сээжэтэй

Сээжэ (метафора) – Байгал далайн үргэниие харуулна

